АУДИТТЕ ҚАРАСТЫРЫЛАТЫН АҚПАРАТТЫҚ ИНФРАҚҰРЫЛЫМНЫҢ НЕГІЗГІ ОБЪЕКТІЛЕРІ

Ақпараттық жүйелердің дамуы компанияға айқын пайда әкеледі. Алайда, дұрыс пайдаланбаған жағдайда, олар нақты тәуекелдердің көзіне айналады, оларды іске асыру технологияны енгізудің әсерін азайтып қана қоймай, айтарлықтай шығындарға әкелуі мүмкін. IT-аудит осы тәуекелдерді анықтауға, IT-жүйенің тиімділігін бағалауға және оны жетілдіру бағыттарын таңдауға мүмкіндік береді.

Тарихи тұрғыдан алғанда, "ақпараттық технологиялар тәуекелі" немесе "IT тәуекелі" термині ақпараттық қауіпсіздіктің нақты қауіптерін-вирустарды, хакерлік шабуылдарды, ақпаратты ұрлауды, жабдықты қасақана жоюды жүзеге асыру салдарынан жағымсыз оқиғалардың пайда болу ықтималдығын білдіреді. Алайда, соңғы уақытта бұл терминді түсіндіру едәуір кеңейді және ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін ғана емес, сонымен қатар негізгі қызметтің тиімділігін арттыру үшін ақпараттық технологияларды қолдану мақсаттарына қол жеткізбеу тәуекелдерін де ескереді.

Ақпараттық жүйелерді пайдалану сатысында мақсаттарға қол жеткізбеу тәуекелінің елеулі факторлары мыналар болып табылады:

- Қолдаудың оңтайлы деңгейін анықтау кезінде бизнес пен IT арасындағы тиімсіз өзара іс-қимыл;
- Технологиялардың барлық әлеуетін пайдаланбау;
- Жүйелерді сүйемелдеу мен дамытудың неғұрлым қолайлы деңгейін қамтамасыз етудің мүмкін еместігі;
- Оңтайлы емес техникалық қызмет көрсету рәсімдері және штаттан тыс жағдайларды шешу;
- Инфрақұрылым элементтеріне және қызмет көрсетуші персоналға жүктемені есептеудегі қателер.

Көрсетілген тәуекелдер Ақпараттық жүйелерді құру кезеңінде де, оларды пайдалану процесінде де туындайды.

Ақпараттық жүйелерді жобалау, құжаттау, әзірлеу және енгізу кезінде бұл:

- Автоматтандыру бойынша оңтайлы емес шешімді таңдау;
- Жобалау кезіндегі қателер;
- Жобаның есеп айырысу мерзімдері мен бюджетін бұзу;
- Инфрақұрылым мен автоматтандыру шешімдері арасындағы сәйкессіздіктер;
- Жүйелерді орнату кезіндегі техникалық және ұйымдастырушылық қателер.

Мұндай қауіптерді болдырмау үшін кәсіпорында негізгі қызмет деңгейінде де, оны қолдайтын ақпараттық технологиялар деңгейінде де, яғни IT-жүйеде де тәуекелдерді басқаруды, ішкі бақылауды және ішкі аудитті біріктіретін кешенді жүйені құру қажет. Бұл құрылымның жетілу дәрежесі оның негізгі қызмет мақсаттары үшін ақпараттық технологияларды тиімді, ұтымды және қауіпсіз пайдалануды тиісті деңгейде қамтамасыз ету қабілетімен анықталады. Жетілу деңгейі неғұрлым жоғары болса, IT-тәуекелдер деңгейі соғұрлым төмен болады және ақпараттық технологияларды пайдалану тиімділігі соғұрлым жоғары болады.

IT-жүйені қалыптастыру кезінде қолданыстағы және жалпыға бірдей танылған критерийлерге (стандарттарға) сүйену керек. Жетекші халықаралық институттарды IT-басқару туралы ғылымның (ISACA, OGC, ISO) дамуының 30 жылдан астам тарихында үздік практикалар (мысалы, ITIL) және ашық стандарттар (CobiT, ISO 20000 және т. б.) жинақтары түрінде егжей-тегжейлі талаптар жиынтығы әзірленді.)

АТ-АУДИТ ОБЪЕКТІЛЕРІ

- **Құрал-ЖАБДЫҚТАР**

Жабдықтың аудиті компьютерлік, серверлік, желілік жабдықтар мен оргтехниканы түгендеуді, сондай-ақ кабельдік жүйенің (ҚКЖ) жай-күйін талдауды көздейді.

- **БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ**

Бағдарламалық жасақтама аудитіне қолданбалы, серверлік және пайдаланушылық бағдарламаларды түгендеу, лицензиялаудың толықтығын (бұзушылықтардың болуы) және қаржылық шығындар тұрғысынан таңдалған лицензиялау бағдарламасының оңтайлылығын талдау кіреді.

- **ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММУНИКАЦИЯЛАР**

Электрондық байланыс аудиті-бұл сыртқы деректер арналарын талдау және сыртқы желілермен және байланыс жүйелерімен ақпарат алмасу. Негізінен, мұнда телефон байланысы мен электрондық поштаны ұйымдастыру тексеріледі.

- **АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК**

Ақпараттық қауіпсіздік аудиті ақпараттық қауіпсіздік жүйелерін, деректерді сақтау және резервтеу жүйелерін, сондай-ақ вирустардан, спамнан, санкцияланбаған енуден және т. б. қорғау жүйелерін талдауды қамтиды.

IT-процестер негізгі аудит объектісі ретінде

Ақпараттық технологиялар саласындағы халықаралық басқару және аудит стандарттары жүйенің тәуекелдерді азайту міндетіне сәйкестігін анықтау үшін IT-процестер иерархиясының жиынтығы, бақылаудың егжей-тегжейлі мақсаттары және қызметтің типтік рәсімдері тұрғысынан IT-жүйені бағалауды ұсынады. Осы мақсатта 30-дан астам жоғары деңгейлі IT-тәуекелдерді азайтуға жауап беретін IT-процестер егжей-тегжейлі сараптамадан өтеді.

Аудит кезеңдері

Аудиттің алдын — ала кезеңінде-жоспарлау кезеңінде (суретте"I"). 1) әдетте, нәтижелерге қойылатын талаптар нақтыланады, қаралуы және бағалануы қажет тәуекелдер тізбесі келісіледі, сондай-ақ аудиттің шекаралары, яғни зерттелетін бизнес-процестер мен бөлімшелердің тізімі айқындалады. **Кезеңінде жүргізіледі:**

- Бағалауға жататын IT-процестер мен байланысты IT-тәуекелдер тізбесін алдын ала саралау;
- Аудит шекараларын келісу: оларға қатысты талдау жүргізілетін IT-сервистер, жүйелер, бағдарламалық-аппараттық қамтамасыз ету, бөлімшелер мен мамандар;
- Аудиттің егжей-тегжейлі жоспарын қалыптастыру және келісу.

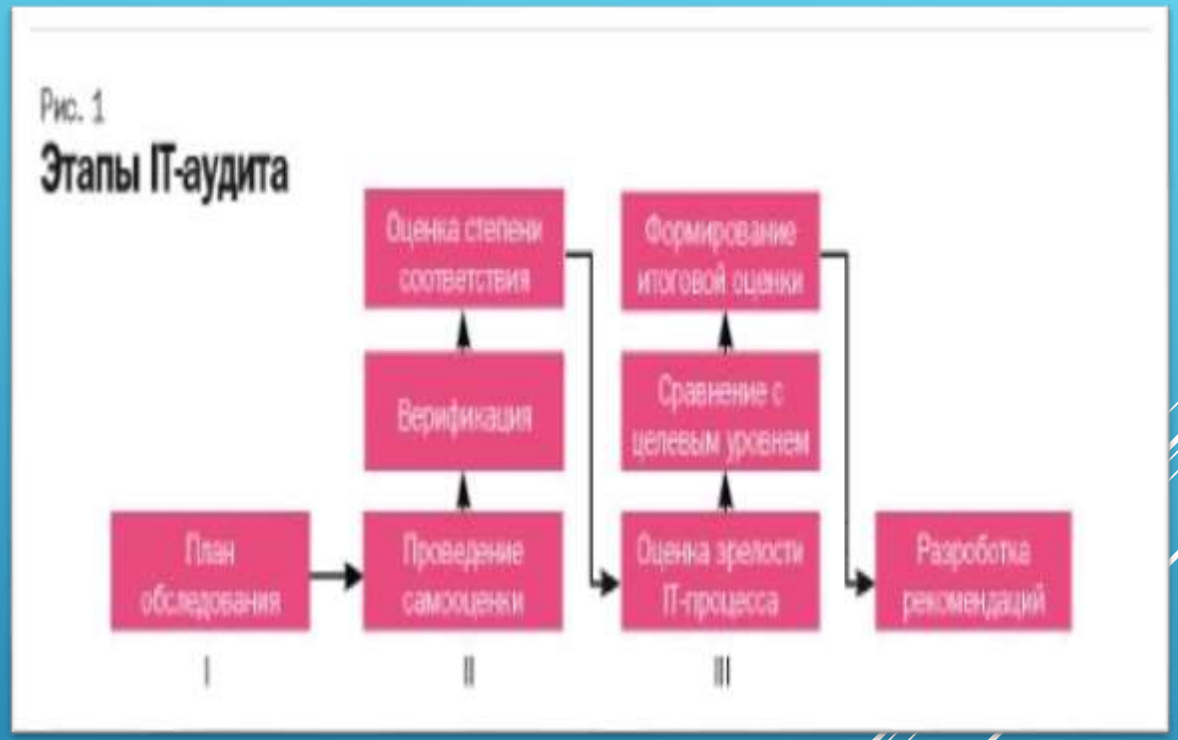

Ат аудиті ақпараттық жүйенің келесі объектілерін зерттеуді қамтиды:

Құрал-жабдықтар. Мұнда пайдаланылатын техниканың, автоматтандырылған жұмыс орындарының, желілік жабдықтың, серверлердің, кабельдік өнімнің жай-күйін тексеру, серверлік жабдық жұмысының тиімділігін, үздіксіз қоректендіру көздерінің болуын, олардың қуаты мен жеткіліктілігін талдау жүргізіледі.

Бағдарламалық қамтамасыз ету. Аудиттің көмегімен кәсіпорынның барлық компьютерлерінде, соның ішінде серверлерде қандай бағдарламалық жасақтама орнатылғандығы анықталады. Лицензиялардың болуы, олардың саны, белгіленген көшірмелерге сәйкестігі анықталуда.

Байланыс және коммуникация. Осы санаттағы аудит объектілері ақпаратты беру арналары мен әдістері, телефон желісін және қолданылатын технологияларды зерттеу, корпоративтік электрондық пошта, оның параметрлері, пайдалану және қауіпсіздік параметрлері болып табылады.Қауіпсіздік жүйесі. Аудит орнатылған вирусқа қарсы бағдарламалардың тиімділігін, ақпаратты тарату және беру қауіпсіздігінің пайдаланылатын жүйесін, бөгде тұлғалардың инфрақұрылымына қол жеткізу мүмкіндігін, желіаралық баптаулар мен желілік саясаттарды талдауды, ақпаратты сақтау сенімділігін айқындауды, резервтік көшірмелер жасауды болжайды

IT-инфрақұрылым аудиті негізгі түрлері: Кәсіпорында енгізілген ат жүйесін үш негізгі әдіспен бағалауға болады:

Жедел аудит. Ол салынған жүйенің күрделілігін, орнатылған жабдықты пайдаланудың оңтайлылығын, оның жұмысының дұрыстығын анықтайды, IT-құрылымның әлсіз немесе проблемалық аймақтарын анықтайды.

Оны жүзеге асыру нәтижесінде тапсырыс беруші тексерілген объектілердің тізбесін, тексеру нәтижесін, жаңғыртуды жүргізу жөніндегі аргументация мен ұсынымдарды алады. Регламенттік тексерулерді жүзеге асыру үшін шамамен 3 күн қажет. It жүйесін жан-жақты тексеру. Ол ақпараттық жүйе инфрақұрылымының барлық объектілерін бағалауды қамтиды. Оның кезеңдері бастапқы ақпаратты жинау, оны өңдеу, кәсіпорынның IT-құрылымын жаңғырту бойынша жобаны құру болып табылады. Нәтижесінде тапсырыс беруші қажетті технологиялық карталармен, схемалармен, диаграммалармен толық есеп алады, сондай-ақ тиімділік пен қауіпсіздікті арттыру үшін дайын жаңғырту жобасын алады.Бағытталған тексеру. Аудиттің бұл түрі it жүйесінің белгілі бір бөлігін ғана қамтамасыз етеді. Мысалы, компания кабельдік желілерді, олардың жалпы жүйеге дұрыс құрылуын; серверлік жүйені, параметрлерді, қауіпсіздікті, параметрлерді; Желілік қызметтерді – телефон байланысын, корпоративтік электрондық поштаны және т.б. зерттейді.

Аудит түрін таңдау Компанияның алдына қойған нақты мақсаттарына байланысты. IT-инфрақұрылым аудиті: Тапсырыс беруші не алады? Ақпарат кез-келген компаниядағы ең құнды объект болып табылады. Бизнесті жүргізудің тиімділігі оны тиімді бөлуге, сақтауға, алуға байланысты. It жүйесінің ай сайынғы мазмұны тұрақты қаржылық салымдарды қажет етеді, сондықтан ол тиімді болуы керек.

Үшінші тарап ұйымы жүзеге асыратын мамандандырылған бағалау нәтижесінде клиент алады:

- компанияның ақпараттық жүйесін қолдану тиімділігін, оның қауіпсіздігін арттыру;
- IT-инфрақұрылымды ұстауға және ұйымдастыруға арналған шығындарды оңтайландыру;
- компанияның ресурстарын, оның ішінде Еңбек ресурстарын барынша пайдалануға мүмкіндік беретін ақпараттық жүйені дамытудың пәрменді стратегиясын әзірлеу.

Жүзеге асырылуын тексеру, қолданыстағы жай-күйіне талдау, жетілдіру стратегиясын және бөгде мамандар айналысу керек ұсынымдар, олар нақты істің жай-күйін. біледі Бұл тиісті білімге ие, ақпараттық жүйенің әртүрлі модельдерімен жұмыс істейтін тар бағыттағы ұйымдар.

КЕШЕНДІ АТ-АУДИТ КЕЗЕҢДЕРІ

1 – кезең

АЛДЫН АЛА ТАЛДАУ

2 – кезең

ТЕКСЕРУ

3 – кезең

НӘТИЖЕЛЕРДІ ӨҢДЕУ ЖӘНЕ ҰСЫНЫСТАР БЕРУ

КЕШЕНДІ АТ-АУДИТ КЕЗЕҢДЕРІ

- **АЛДЫН АЛА ТАЛДАУ**

Бұл кезеңде ат аудитінің мақсаттары мен міндеттері, техникалық тапсырмасы, жоспары, мерзімдері мен бюджеттері анықталады және келісіледі. Алдын ала кезең Тапсырыс берушінің белсенді қатысуымен өткізіледі, оның барлық тілектері мен талаптары ескеріледі.

- **ТЕКСЕРУ**

Тексеру алдын ала талдау кезеңінде құрылған техникалық тапсырма мен жоспар бойынша жүргізіледі. Мұнда ат-аудитінің барлық объектілеріне: жабдықтарға, бағдарламалық қамтамасыз етуге, электрондық коммуникацияларға және ақпараттық қауіпсіздікке егжей-тегжейлі талдау жүргізіледі. Тар және проблемалық аймақтар анықталды, оларды жоюдың оңтайлы жолдары іздестірілуде.

- НӘТИЖЕЛЕРДІ ӨҢДЕУ ЖӘНЕ ҰСЫНЫСТАР БЕРУ

Бұл кезең зерттеу барысында жиналған ақпаратты талдауды және АТ-инфрақұрылымы жағдайының Бизнестің талаптары мен міндеттеріне сәйкестігін анықтауды қамтиды.

Қорытынды

Қорытындылай келе, келесіні ұйғарса болады: ақпараттық жүйелердің дамуы компанияға айқын пайда әкеледі. Алайда, дұрыс пайдаланбаған жағдайда, олар нақты тәуекелдердің көзіне айналады, оларды іске асыру технологияны енгізудің әсерін азайтып қана қоймай, айтарлықтай шығындарға әкелуі мүмкін. IT-аудит осы тәуекелдерді анықтауға, IT-жүйенің тиімділігін бағалауға және оны жетілдіру бағыттарын таңдауға мүмкіндік береді.

Назарларыңызға рахмет!